

בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פלייליים

ע"פ 8948/12

לפני: כבוד השופט ס' ג'ובראן
כבוד השופט א' שהם
כבוד השופטת ע' ברון

המערער: איהאב נמר

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על הכרעת הדין וגזר הדין של בית המשפט המחוזי
בירושלים מיום 24.10.2012 בתפ"ח 3802-07-10 שניתן על
ידי כבוד השופטים: צ' סגל – שופט בכיר; מ' דרורי ומ' י'
הכהן

תאריך הישיבה: כ"ה בטבת התשע"ו (6.1.2016)

בשם המערער: עו"ד מרדכי (יונתן) עופרי

בשם המשיבה: עו"ד הילה גורני

מתורגמן לשפה הערבית: חמיד ח'לאילה

פסק-דין

השופט ס' ג'ובראן:

1. ערעור על הכרעת דינו של בית המשפט המחוזי בירושלים (השופטים צ' סגל, מ' דרורי ומ' י' הכהן) בתפ"ח 3802-07-10 מיום 24.10.2012, במסגרתה הורשע המערער פה אחד בעבירות של רצח בכוונה תחילה, לפי סעיף 300(א)(2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין או החוק); ניסיון רצח, לפי סעיף 305 לחוק העונשין; והצתה, לפי סעיף 448 סיפא לחוק העונשין. כמו כן, מופנה הערעור כלפי גזר הדין מיום 8.11.2012, במסגרתו נגזרו על המערער עונש מאסר עולם בגין עבירת הרצח; 20 שנות מאסר בפועל בגין עבירת ניסיון הרצח, אשר ירוצו במצטבר לעונש מאסר עולם; ושמונה שנות מאסר בפועל בגין עבירת ההצתה, אשר ירוצו בחופף ליתר העונשים.

רקע והליכים

כתב האישום

2. על פי עובדות כתב האישום, המערער היה נשוי לרנדה נמר (להלן: המנוחה) ולהם חמישה ילדים אשר נולדו בין השנים 2001-2007. במועד הרלבנטי לכתב האישום, התגוררו המערער, המנוחה וחמשת ילדיהם (להלן: הילדים) בדירה בבניין מגורים בשכונת שועפט בירושלים (להלן: הדירה). על פי המתואר בכתב האישום, המערער החליט לרצוח את המנוחה ולשם כך פנה ביום 10.6.2010 בשעה 19:30 לערך למכולת "אבו שושה" (להלן: המכולת) הסמוכה למקום מגוריו, וביקש מיכל פלסטיק ריק. עובדי המכולת מסרו לו מיכל פלסטיק ריק בעל קיבולת של 18 ליטר (להלן: הג'ריקן). באותו היום, בשעה 23:00 לערך, נטל המערער את הג'ריקן, פנה לתחנת דלק הסמוכה לדירתו, מילא אותו בבנזין, חזר לדירתו והניח אותו במטבח בדירה.

3. למחרת, ביום 11.6.2010, בסביבות השעה 5:30 לערך, שפך המערער את הבנזין שמילא במיכל, בשני מוקדים שונים בדירה. האחד בחדר השינה שלו ושל המנוחה והשני בחלל הכניסה לדירה. לאחר מכן הצית המערער את הדירה ועזב אותה. על פי כתב האישום, המערער הצית את דירתו ביודעו שאשתו וילדיו ישנים בדירה, וזאת בכוונה לגרום למותם. כתוצאה מההצתה פרצה דליקה בדירה אשר גרמה למותה של המנוחה מחמת שאיפת עשן לדרכי הנשימה והרעלת פחמן חד חמצני (CO). הילדים נפצעו קשה כתוצאה מההצתה, נגרמו להם כוויות בכל חלקי גופם והם אושפזו בבית החולים.

בגין מעשים אלו הואשם המערער בעבירות של רצח בכוונה תחילה לפי סעיף 300(א)(2) לחוק העונשין (להלן: עבירת הרצח); ניסיון רצח, לפי סעיף 305 לחוק העונשין (להלן: עבירת הניסיון לרצח); והצתה, לפי סעיף 448 סיפא לחוק העונשין (להלן: עבירת ההצתה).

4. בתשובת המערער לכתב האישום, הוא כפר בעבירות המיוחסות לו וטען כי עזב את הבית חצי שעה לפני שפרצה האש בדירה, כדי לקנות מצרכים לבני משפחתו. בנוסף, המערער טען כי רק כאשר שב לדירה מהקניות, הבחין שהיא עולה באש. או אז, נכנס אליה יחד עם שכנים וסייע בהוצאת ילדיו ואשתו מזירת השריפה. כמו כן, לגרסתו של המערער, הוא אכן השיג ג'ריקן ריק ומילא אותו בנפט או בבנזין, אך לדבריו נטילת הג'ריקן ומילוייו בחומר דליק נועדו לצרכי הדברה של צנרת הביוב בדירה, והמנוחה

היא זו שהניחה את הג'ריקן המלא במטבח. עם זאת, המערער כפר, כאמור, בשפיכת הבנזין בדירה, בהצתתו ובכוונה המיוחסת לו לגרום למותם של המנוחה והילדים.

בית המשפט המחוזי

5. ביום 24.10.2012 הרשיע בית המשפט המחוזי את המערער בשלושת העבירות אשר יוחסו לו בכתב האישום, וביום 18.11.2012 גזר עליו את העונש האמור בפסקה 1 לעיל.

6. תחילה עמד בית המשפט המחוזי על כך שלא נותרה מחלוקת ממשית בין הצדדים בנוגע לעובדה כי מותה של המנוחה ופציעתם של הילדים נגרמו כתוצאה מהצתה מכוונת של הדירה, שבוצעה על ידי שפיכת בנזין בשני מוקדים, בסלון ובחדר השינה, כאשר בנזין נשפך גם על גופה של המנוחה. בנוסף, בית המשפט המחוזי קבע, כי מקור הבנזין שנשפך היה הג'ריקן שהובא לדירה על ידי המערער. כמו כן, בית המשפט המחוזי קבע כממצא עובדתי, כי מותה של המנוחה ופציעותיהם של הילדים נגרמו מכוויות ומשאיפת עשן כתוצאה מהדליקה. עוד צוין כי אמנם ישנם סימני שאלה בנוגע לתרומתו של ברז הגז בדירה אשר היה פתוח בזמן הדליקה, אולם מהראיות עולה כי הגורם המרכזי לדליקה היה הצתת הבנזין. משכך, בית המשפט המחוזי מצא כי המחלוקת העיקרית בין הצדדים נוגעת לזהותו של המצית, דהיינו, האם מדובר במערער או שמא באדם אחר.

7. בית המשפט המחוזי עמד על כך שהראיות הישירות הפוטנציאליות היחידות בתיק זה, אשר היה ביכולתן לקשור את המערער לביצוע ההצתה, הן אמרות הילדים בחקירותיהם. עם זאת, בית המשפט מצא כי על אף קבילותן של אמרות אלה, לא ניתן לסמוך עליהן ממצא מפליל של ממש, מטעמי אמינות ומשקל. משכך, בית המשפט המחוזי מצא כי המקרה שלפנינו מבוסס בעיקרו על ראיות נסיבתיות, ועמד על המרכזיות שבהן, אשר מצביעות על המסקנה המפלילה. תחילה, מצא בית המשפט המחוזי כי השגת הג'ריקן, מילויו בבנזין על ידי המערער והבאתו הביתה עובר לאירועי ההצתה, משמשים כראיות נסיבתיות רבות עוצמה, הקושרות את המערער לביצוע ההצתה. כמו כן, בית המשפט המחוזי מצא כי המערער הציג הסברים סותרים ומשתנים בסוגיית הג'ריקן ותכולתו, וגרסתו התפתחה והשתנתה בהתאם לממצאים שהוצגו לו על ידי החוקרים. נמצא כי מדובר בשקרים מהותיים של המערער, הקשורים בטבורם לביצוע העבירה ומעידים על ניסיונו להרחיק עצמו מהמעשה.

8. בנוסף, בית המשפט המחוזי קבע, כממצא עובדתי, כי דלת הכניסה לדירה ננעלה לאחר ביצוע ההצתה. בית המשפט הדגיש כי העובדה שדלת זו הייתה נעולה לפני שהחלו פעולות החילוץ והכיבוי, ולא נפרצה לפני כן, מלמדת כי מי שביצע את ההצתה היה בעל גישה חופשית לדירה. כמו כן, בית המשפט ציין כי אין מחלוקת בנוגע לכך שעל בגדי המערער נמצאו סימנים של כניסה. אמנם, המומחה לעניין זה העיד כי לא ניתן לשלול לחלוטין את האפשרות שאותם ממצאים נגרמו בעת שהמערער עזר בחילוץ בני הבית מחוץ לדירה, בשעת הדליקה. אך עם זאת, על סמך מכלול הנתונים והראיות בעניין זה, קבע בית המשפט המחוזי, כממצא עובדתי, כי המערער בא במגע ישיר עם נוזל הבנזין כבר במהלך ההצתה עצמה.

9. עוד קבע בית המשפט המחוזי, כי טענת האליבי הראשונה של המערער, לפיה הוא הלך לרכוש מוצרים במכולת, הופרכה לחלוטין. כמו כן, בית המשפט מצא, כי לא ניתן לתת אמון כלשהו אף בגרסת האליבי החלופית של המערער, אשר הוצגה לראשונה רק בחלוף מספר חקירות, לפיה הלך לרכוש כעכים מדוכן בייגלה. על סמך שלילת גרסאותיו של המערער, ובהתבסס על עדותו של אחיו של המערער, חמיס, בנוגע לשעה בה פרצה הדליקה ולשעה בה שב המערער לדירה, הגיע בית המשפט המחוזי לכלל מסקנה כי המערער יצא מהבית מיד לאחר שהצית את הדליקה, ורק לאחר שנוכח שמזימתו צלחה, חזר למקום, כדי להשתתף בפעולות החילוץ ולהרחיק את עצמו מכל חשד.

10. לאחר שבחן כל אחת מהראיות הנסיבתיות לכשעצמה וכן את מכלול הראיות בהצטברותן, קבע בית המשפט המחוזי, כי אותן ראיות המשתלבות זו בזו מובילות למסקנה חד משמעית לפיה המערער הוא שהצית את הבית באמצעות הבנזין שרכש בתחנת הדלק יום לפני השריפה. מאחר שמסקנתו המפלילה של בית המשפט המחוזי נסמכה על ראיות נסיבתיות בלבד, הוא פנה לבחון את התזה החלופית שהציעה ההגנה לפרשנותן של אותן ראיות.

11. המערער הציע שתי תזות חלופיות אשר מתיישבות, לעמדתו, עם הראיות הנסיבתיות. התזה הראשונה שהוצגה מעלה תרחיש לפיו המנוחה ביצעה את ההצתה, מתוך כוונתה להתאבד. בית המשפט המחוזי דחה טענה זו משני טעמים מרכזיים. ראשית, משום שלא הוצגו נתונים ראייתיים כלשהם שבכוחם להצביע על נטיות אובדניות מצידה של המנוחה. שנית, נוכח היותו של התרחיש העובדתי לו טוענת ההגנה בהקשר זה, כה מופרך ובלתי הגיוני עד שאין לתת לו כל משקל, ולו ברמה של הקמת ספק. לפי התזה השנייה שהציג המערער, את ההצתה ביצע אדם אחר אשר איים

על המערער עובר לביצוע ההצתה, ומכונה בפסק דינו של בית המשפט המחוזי – "שחום העור". על פי תזה זו, הצתת הבית נעשתה כנקמה של "שחום העור" במערער, על רקע סכסוך כספי שהתקיים, לכאורה, בין "שחום העור" ואדם נוסף בשם "עוואג'נה" לבין המערער. בית המשפט המחוזי דחה גרסה זו ממספר טעמים, וכיניהם היותה של גרסה זו כבושה ומאוחרת; העובדה כי היא אינה מתיישבת עם יתר הממצאים העובדתיים שנקבעו, ובפרט עם השעה בה התבצעה ההצתה; והעובדה כי מקורביו של המערער אשר היו מעורבים ומודעים לסכסוך של המערער עם עוואג'נה לא ידעו דבר על קיומו של "שחום העור".

12. המערער טען לקיומם של ארבעה מחדלי חקירה עיקריים במהלך חקירתו: אובדן בגדי המנוחה; אי בדיקת טביעות אצבעות של המנוחה או אדם אחר על גבי הג'ריקן; אי בדיקה לעומק של אחת האמרות המיוחסות לאחד הילדים; ואי סיוע של המשיבה בניסיון לאתר את עוואג'נה ודרכו את "שחום העור". אולם, בית המשפט המחוזי דחה את טענותיו של המערער, לאחר שמצא כי אין בבחינתם של המחדלים הנטענים, באספקלריית הפסיקה, כדי לסייע לו. לאחר מכן, פנה בית המשפט המחוזי לדון בסוגיה של העדר מניע מובהק, ומצא כי בענייננו, הראיות הנסיבתיות המחוזקות בשקריו המוכחים של המערער הן כה ברורות וחזקות, עד שאין בהעדרו של מניע חד-משמעי מוכח כדי לערערן.

13. על כל האמור, קבע בית המשפט המחוזי, כי המערער הוא זה שהצית את הדירה וגרם בכך למותה של רעייתו המנוחה, שהייתה בהריון, ולפציעתם של חמשת ילדיו. לאחר קביעה זו פנה בית המשפט המחוזי לניתוח המשפטי של שלוש העבירות אשר יוחסו למערער בכתב האישום. לעניין התקיימות יסודות עבירת הרצח, בית המשפט המחוזי מצא כי בנוסף להתקיימות היסוד העובדתי האמור, גם היסוד הנפשי של העבירה התקיים. בית המשפט קבע, כי במקרה דנן ניתן ללמוד על קיומם של יסודות ההחלטה להמית והכנה, מנסיבות הרצח ומאופי הפגיעה בגופה של המנוחה. עוד נקבע, כי אין כל רמז בראיות אשר ממנו ניתן ללמוד על קיומו של קנטור, ואף המערער עצמו לא העלה כל טענה ביחס לכך. לפיכך, המערער הורשע בעבירת הרצח.

14. לעניין עבירת הניסיון לרצח קבע בית המשפט המחוזי, כי די בהצתת שני מוקדים, בדירה שאינה גדולה, על ידי שפיכת בנזין, הצתתו ונעילת הדלת לאחר מכן, בשעה שהילדים ישנים במיטותיהם, כדי לשכלל את היסוד העובדתי הנדרש לצורך עבירת הניסיון לרצח. באשר ליסוד הנפשי של העבירה, קבע בית המשפט המחוזי, כי מעשיו של המערער מלמדים על רצונו להשגת התוצאה הקטלנית. בית המשפט עמד על כך שהמערער הצית את המיטה בה ישנה המנוחה לצידו של בנם הצעיר, וכן הצית

במרכז הדירה בסמוך למקום שבו ישנו יתר הילדים, מזרנים שהיו מונחים על הרצפה וגם חפצים שמעצם טיבם והצתתם גורמים לפליטת עשן מחניק. עוד נמצא כי המערער נעל את דלת הכניסה לדירה וגרם בכך ללכידת הילדים בתוך הדירה הבוערת. לפיכך, המערער הורשע גם בעבירה של ניסיון לרצח.

15. לבסוף, קבע בית המשפט המחוזי כי מעשיו של המערער מקיימים גם את כל יסודותיה של עבירת ההצתה והרשיע אותו גם בעבירה זו. להשלמת התמונה יצוין, כי בגזר דינו של המערער נקבע כי על אף שבעניינו עבירת הניסיון לרצח בוצעה כלפי חמישה קורבנות (חמשת ילדיו הקטינים), המשיבה הסתפקה בציון עבירה אחת בלבד בכתב האישום, ועל כן נגזר עליו עונש ביחס לעבירה אחת בלבד של ניסיון לרצח.

נימוקי הערעור

16. המערער טוען כי בית המשפט המחוזי שגה משקבע כי הוא זה שהצית את הדליקה אשר גרמה למותה של המנוחה ולפציעתם של חמשת הילדים, ומבקש לזכותו מהעבירות בהן הורשע. לחלופין, המערער גורס כי יש להקל את העונש אשר הושט עליו בבית המשפט המחוזי.

17. המערער סבור כי מכלול הראיות הנסיבתיות עליהן ביסס בית המשפט המחוזי את הכרעתו אינן מבססות מעבר לספק סביר את הרשעתו בעבירות שיוחסו לו בכתב האישום. לעמדתו, לא היה מקום לייחס משקל רב לכך שהביא לביתו ג'ריקן מלא בבנזין ביום שקדם להצתה. לדידו, אילו היה מתכנן להשתמש בבנזין כאמצעי להצתת הדירה, לא היה עושה זאת בגלוי ובוודאי שלא היה מספר על כך למנוחה. לגרסתו, הבאתו של ג'ריקן הבנזין לדירה נועדה לצרכים של הדברה וניקוי הצנרת.

18. למערער טענות שונות גם ביחס לקביעותיו של בית המשפט המחוזי בנוגע לדלת הכניסה לבית. המערער סבור כי לא הוכח שהוא זה אשר נעל את דלת הכניסה לבית לאחר ביצוע ההצתה, ולשיטתו, הראיות מתיישבות לא פחות עם התזה לפיה המנוחה נעלה את הדלת מבפנים, ואז הציתה בעצמה את הדליקה. בנוסף, המערער טוען כי לא הוכח ברמה הנדרשת כי דלת הכניסה לבית אכן הייתה נעולה בשעת הדליקה, ובין היתר ייתכן כי לא ניתן היה לפתוח אותה מאחר שהתרחבה והתעוותה כתוצאה מהחום שנפלט במהלך השריפה.

19. לעניין שרידי הבנזין שנמצאו על בגדיו, המערער טוען כי ייתכן ומקורם בבנזין שנשפך עליו בערב שלפני הדליקה, בעת שמילא את הג'ריקן בבנזין בתחנת הדלק. לגרסת המערער, הוא לא החליף את בגדיו במהלך הלילה, והוא סומך את ידו על חוות

דעת המומחים התומכות בכך ששרידי בנזין יכולים להישאר על בגדים במשך שעות ארוכות. המערער מוסיף וטוען כי גם העיתוי בו פרצה הדליקה – בשעה 5:30 לפנות בוקר – אינו יכול להוות ראייה נסיבתית הנזקפת לחובתו, שכן מדובר בשעה שבה הוא מתעורר דרך קבע וכך גם רבים משכניו ואף מבני ביתו.

20. לגישת המערער, טענת האליבי שלו – לפיה הלך לקנות כעכים בדוכן בייגלה – לא הופרכה. לדידו, בית המשפט לא עיגן בראיות ולא ביסס את קביעתו לפיה לאחר ההצתה, המערער יצא מהדירה והתחבא עד שהבין כי מזימתו צלחה. עוד טוען המערער כי ניתן היה להשלים ולבאר את התמונה העובדתית באמצעות מתן משקל לאמרות שמסרו הילדים בפני חוקר הילדים. לשיטתו, היה מקום להעניק משקל לחלק מהאמרות הללו אשר תמכו וחיזקו את גרסתו. לחלופין, המערער מבקש להורות על השלמת חקירתם של הילדים או למצער של חלק מהם.

21. לעמדת המערער, בית המשפט המחוזי יחס משקל רב מדי לשקרים ולסתירות שנתגלו במסגרת חקירותיו ועדותו. לטענתו, הוא היה שרוי במצב נפשי קשה בסמוך לדליקה ושיקר לחוקרים בין היתר משום שחשש כי יורשע בעבירה בה לא היה מעורב. בנוסף, המערער סבור כי לא ניתן די משקל להיעדרו של מניע אפשרי לביצוע העבירות המיוחסות לו. לגישתו, הראיות מצביעות כי יחסיו עם המנוחה היו נורמטיביים לחלוטין, והוא עשה כל אשר לאל ידו כדי לחלץ אותה ואת ילדיהם מהדליקה.

22. דומה כי מבין שתי התזות החלופיות אשר הציע המערער כהסבר אפשרי לראיות הנסיבתיות בפני בית המשפט המחוזי, הוא עומד בערעורו רק על החלופה לפיה המנוחה שלחה יד בנפשה והציתה בעצמה את הדירה. לטענת המערער, אם נקבע כי נשפך בנזין ישירות על גופה של המנוחה, עובדה זו מתיישבת יותר עם האפשרות כי היא הציתה את עצמה. לדידו, אילו הוא היה שופך בנזין על המנוחה היא הייתה מתעוררת משנתה ומונעת ממנו לבצע את ההצתה. עוד טוען המערער בהקשר זה, כי היה מקום לבחון ולחקור את פשר החתך שנמצא על אמת ידה של המנוחה, וכן לבדוק קיומן של טביעות אצבעות על מספר חפצים שנמצאו בדירה, ובהם ג'ריקן הבנזין; סכין משוננת; קופסת גפרורים; ומצית. זאת ועוד, המערער סבור כי חוות דעת המומחה, לפיה מוקד ההצתה הראשון היה בכניסה לבית ורק לאחר מכן הוצת חדר השינה, תומכת באפשרות כי המנוחה ביצעה את ההצתה. כמו כן, המערער מדגיש כי העדים המומחים לא שללו את האפשרות כי המנוחה היא זו שהציתה את הדליקה.

23. המערער מוסיף וגורס, כי חקירת מותה של המנוחה הייתה רצופה פגמים קשים ומחדלי חקירה שהובילו להצגת תמונה מעוותת ומציאות שאינה כהווייתה. לטענת

המערער, התייעוד הקולי של חקירותיו איננו ניתן לפענוח, וכן חסר תמליל של קטעים שלמים בחקירתו אשר נערכו בערבית. עוד מלין המערער כי הוא לא הוזהר כדין בתחילה חקירתו; לא נוהל בעניינו יומן חקירה כנדרש; לא בוצע איכון למכשיר הנייד שלו בשעת הדליקה; ולא תועדו שיחותיו עם המדוכב. בנוסף, המערער סבור, כי המשיבה התרשלה בכך שלא ביצעה בדיקות פורנזיות לבגדיה של המנוחה.

טענות המשיבה

24. המשיבה, מנגד, סבורה כי דין הערעור, הן על הכרעת הדין והן על גזר הדין, להידחות. לעמדתה, חלק ניכר מטענותיו של המערער, דוגמת הטענות ביחס לאופן גביית ההודעות ממנו, מועלות לראשונה בפני ערכאת הערעור, ועל כן דינן להידחות על הסף. עוד טוענת המשיבה, כי פסק דינו של בית המשפט המחוזי מפורט ומנומק כדבעי, ונשען בראש ובראשונה על ממצאי עובדה ומהימנות ברורים אשר אין מקום להתערב בהם. המשיבה סבורה כי די בהצטברות הראיות הנסיבתיות, ובהן הבאת ג'ריקן הבנוזין לדירה; העיתוי בו פרצה הדליקה; והעובדה כי דלת הכניסה הייתה נעולה, כדי לבסס את המסקנה כי המערער הוא זה שהצית את הדירה.

25. לעמדתה של המשיבה, שקריו של המערער ביחס לג'ריקן הבנוזין וביחס לסיבת היעדרותו מהבית בשעת ההצתה, מלמדים על מעורבותו בהצתה, מחזקים את המסקנה לפיה הוא זה שהצית את האש ומצביעים על אשמתו. בנוסף, המשיבה גורסת כי התרחיש שהעלה המערער ביחס לאפשרות כי המנוחה הציתה את עצמה והתאבדה, איננו מעורר כל ספק סביר. לדידה, אין די בכך שהממצאים הפורנזיים בזירה אינם מאפשרים לשלול את האפשרות שהמנוחה הציתה את עצמה. זאת ועוד, לעמדת המשיבה, המערער לא העלה בפני הערכאה הדיונית את הטענה כי החתך על ידה של המנוחה קשור בניסיונה להתאבד, והוא מעלה לראשונה בערעור טענות ביחס לחתך זה ולסכין אשר נמצא בארון חדר השינה בדירה. לגופם של דברים טוענת המשיבה, כי החתך שזוהה על אמת יד המנוחה אינו תומך כלל בתזת ההתאבדות ואף מסבך את המערער יותר, לנוכח כתמי הדם שנמצאו על בגדיו.

26. לגישת המשיבה, יש לדחות אף את טענותיו של המערער ביחס למחדלי החקירה. לשיטתה, המערער אינו מסביר באיזה אופן שגה בית המשפט המחוזי כאשר דחה את טענותיו בעניין זה, וממילא היא סבורה כי לא היה בכוחן של פעולות החקירה שהיו צריכות להתבצע לעמדת המערער, כדי להעלות או להוריד ביחס לחפותו האפשרית. לעניין המניע, המשיבה גורסת כי היעדרו של מניע גלוי אינו מכרסם בראיות אשר מצביעות בבירור על אשמתו של המערער.

27. בנוגע לגזר דינו של המערער, המשיבה סבורה כי אין מקום להתערב בעונש שהשית בית המשפט המחוזי בגין עבירת ניסיון הרצח – 20 שנות מאסר. לעמדתה, הקביעה כי עונש זה יצטבר על עונש מאסר העולם שהוטל בגין עבירת הרצח, מבטאת את החומרה הרבה שבמעשי המערער. לדידה של המשיבה, העובדה שמעשיו של המערער כוונו נגד המנוחה ונגד חמשת ילדיו ואף פגעו בכל השישה, מהווים שיקול לחומרה בגזירת עונשו.

הבקשה להוספת ראיות

28. ביום 1.6.2015 הגיש המערער בקשה להוספת ראיות חדשות בערעור. הבקשה כוללת שתי חוות דעת: האחת מתחום הרפואה המשפטית, ואילו השנייה מתחום הפסיכולוגיה. לטענת המערער, מחוות הדעת הראשונה עולה כי לא ניתן לקבוע האם המערער הצית את המנוחה או שמא היא זו שהציתה את עצמה. כמו כן, על פי חוות דעת זו עולה, לשיטתו, כי המשטרה לא ביצעה מספר פעולות חקירה נדרשות ונחוצות דוגמת בדיקת בגדי המנוחה; בדיקת טביעות אצבעות על גבי המצת וג'ריקן הבנזין; ובדיקת החתך על ידה של המנוחה והקשר האפשרי בינו לבין הסכין אשר נמצא בדירה. באשר לחוות הדעת הפסיכולוגית, גורס המערער כי בכוחה לתרום לביטול הרשעתו, שכן עולה ממנה כי לא מתקיימים בו מאפיינים של פתולוגיה נפשית או אישיותית. המערער סבור כי הוספת ראיות אלה דרושה על מנת למנוע עיוות דין, וכי חשיבות עשיית הצדק וגילוי האמת מחייבת את הגשתן. המשיבה מתנגדת לבקשה להוספת ראיות חדשות בערעור שכן, לעמדתה, המערער לא הצביע בבקשתו על כל טעם שמנע ממנו לקבל ולהציג ראיות אלה במסגרת ניהול ההליך בערכאה הדיונית. כמו כן, המשיבה סבורה גם כי אין בכוחן של חוות הדעת האמורות כדי לשנות את ממצאיו של בית המשפט המחוזי.

דיון והכרעה

29. לאחר עיון בהודעת הערעור, בנימוקי המשיבה ובפסק דינו של בית המשפט המחוזי, ולאחר שמיעת טענות הצדדים בפנינו, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הערעור על שני חלקיו להידחות. בית המשפט המחוזי הרשיע את המערער על יסוד פסק דין מנומק כדבעי אשר הציג את הראיות באופן קפדני ופרטני ואינני מוצא מקום להתערב בו, כפי שיפורט להלן.

30. השאלה המרכזית המתעוררת בגדרו של הערעור על הכרעת הדין, היא האם צדק בית המשפט המחוזי בקביעתו כי המערער הוא זה שהצית את הדליקה אשר

הובילה למותה של המנוחה ולפציעתם של חמשת הילדים, וזאת על רקע טיבן הנסיבתית של הראיות שהובאו להוכחת עובדה זאת. לפיכך, אמקד את הדיון בניתוח המסכת הראייתית שהובילה לקביעה האמורה. כמו כן, אבחן את התרחיש החלופי שמציע המערער כהסבר למכלול הראיות הנסיבתיות שהצטברו נגדו; את טענותיו של המערער ביחס לקיומם של מחדלים בחקירה; ואת בקשתו להוספת ראיה.

הרשעה על יסוד ראיות נסיבתיות – המסגרת הנורמטיבית

31. הראיה הנסיבתית נבדלת מן הראיה הישירה, בכך שהיא אינה מוכיחה במישרין עובדה מהעובדות השנויות במחלוקת, אלא את קיומה של נסיבה אשר על פיה ניתן להסיק את דבר קיומה של העובדה אשר הוכחתה נדרשת (ע"פ 4456/14 קלנר נ' מדינת ישראל, פסקה 61 לפסק דינו של השופט נ' הנדל בע"פ 5270/14 (29.12.2015) (להלן עניין קלנר); ע"פ 3652/14 כנעאני נ' מדינת ישראל, פסקה 51 (28.12.2015); ע"פ 8823/12 שבתאי נ' מדינת ישראל, פסקה 19 (1.7.2014) (להלן: עניין שבתאי); ע"פ 9372/03 פון וייזל נ' מדינת ישראל, פ"ד נט(1) 745, 753 (2004) (להלן: עניין פון וייזל)). עם זאת, נקבע לא אחת, כי אין בשוני זה כדי למנוע מבית המשפט להרשיע נאשם על בסיסן של ראיות נסיבתיות בלבד, ובמובן זה אין להבחין בין כוחן הראייתי של ראיות ישירות לבין כוחן של ראיות נסיבתיות, להוכחת אשמתו של הנאשם (עניין קלנר, פסקה 13 לפסק דינו של השופט ע' פוגלמן בע"פ 5496/14; ע"פ 543/79 נגר נ' מדינת ישראל, פ"ד לה(1) 113, 138 (1980) (להלן: עניין נגר); יניב בן-הרוש "ההיררכיה המדומה של הראיות – בעקבות ע"פ 6392/13 מדינת ישראל נ' קריאף" עורך הדין 86 (2015)). הרשעה על-פי ראיות נסיבתיות, תתאפשר אף אם כל אחת מהראיות הנסיבתיות, כשלעצמה, אינה מספיקה לצורך הרשעה, ובלבד שמשקלן המצטבר של הראיות אינו מותיר ספק סביר בדבר אשמתו של הנאשם (ע"פ 2304/12 מטר נ' מדינת ישראל, פסקה 37 (13.1.2015); עניין שבתאי, פסקה 19; ע"פ 60/12 עמר נ' מדינת ישראל, פסקה 28 (7.11.2012); ע"פ 5460/12 רחמים נ' מדינת ישראל, פסקה 32 (1.5.2013)). לצורך הרשעה, יש הכרח כי המסקנה המפלילה תהיה המסקנה ההגיונית היחידה העולה מחומר הראיות, וזאת לאחר בחינת מכלול הראיות באספקלריית ניסיון החיים והשכל הישר. היה ויעלה בידי הנאשם להצביע על גרסה עובדתית חלופית, המתישבת עם הראיות הנסיבתיות שהובאו בפני בית המשפט, יהיה די בכך לשם זיכוי מהאשמה המיוחסת לו (ע"פ 3914/05 אלחרר נ' מדינת ישראל, פסקה 14 (10.11.2008); עניין נגר, עמ' 141).

32. בשיטתנו, הדרך המקובלת להסקת מסקנות המבוססות על ראיות נסיבתיות היא לפי "המבחן התלת שלבי" (עניין קלנר, פסקה 14 לפסק דינו של השופט ע' פוגלמן בע"פ 5496/14; ע"פ 3974/92 אזולאי נ' מדינת ישראל, פ"ד מז(2) 565, 570-572 (1993); עניין פון וייזל, עמ' 754; יניב ואקי "סבירותו של ספק: עיונים בדין הפוזיטיבי והצעה לקראת מודל נורמטיבי חדש" הפרקליט מט(2) 463, 492-494 (2007); והשוו: ע"פ 6392/13 מדינת ישראל נ' קריאף, פסק דינו של השופט נ' הנדל (21.1.2015)). בשלב הראשון נבחנת כל ראיה נסיבתית בפני עצמה כדי לקבוע אם ניתן להשתית עליה ממצא עובדתי (ע"פ 6167/99 בן שלוש נ' מדינת ישראל, פ"ד נז(6) 577, 587 (2003); עניין פון וייזל, עמ' 754). בשלב השני נבחנת מסכת הראיות כולה לצורך קביעה האם היא מובילה למסקנה המפלילה, בהתבסס על ניסיון החיים והשכל הישר. המסקנה המפלילה עשויה להתקבל גם מצירופן של כמה ראיות נסיבתיות אשר כל אחת בנפרד אמנם אינה מספיקה לצורך הפללה, אך משקלן המצטבר מספיק לצורך כך (ע"פ 9020/14 מזרחי נ' מדינת ישראל, פסקה 11 (9.7.2015); ע"פ 7374/07 שמאי נ' מדינת ישראל, פסקה 17 (16.11.2009)). בשלב השלישי והאחרון מועבר הנטל אל הנאשם לספק הסבר חלופי השולל את התזה המפלילה. בשלב זה "בית-המשפט מניח את התזה המפלילה של התביעה מול האנטי-תזה של ההגנה ובוחר אם מכלול הראיות הנסיבתיות שולל מעבר לכל ספק סביר את גירסתו והסברו של הנאשם" (עניין פון וייזל, עמ' 754). יש להדגיש, בהקשר זה, כי אין די בהעלאת הסבר חלופי תיאורטי ודחוק, שאין לו אחיזה ממשית בחומר הראיות, ועל הנאשם להצביע על "תרחיש חלופי [...] מבוסס וסביר דיו" (ע"פ 4656/03 מירופולסקי נ' מדינת ישראל, פסקה 7 (1.12.2004) (להלן: עניין מירופולסקי); ההדגשות שלי – ט.ג.).

נפנה עתה לבחינת הראיות הנסיבתיות המצויות בחומר שלפנינו, תוך יישומו של המבחן התלת-שלבי.

השלב הראשון - בחינת הראיות הנסיבתיות

השגת הג'ריקן ומילוויו בבניין

33. לאחר ששינה מספר גרסאות, המערער אינו חולק עוד על העובדה כי בערב שקדם להצתה הוא נטל לידי ג'ריקן ריק מהמכולת, ומאוחר יותר בלילה נשא את הג'ריקן לתחנת דלק הסמוכה לביתו; מילא אותו בבניין; וסחב אותו אל הדירה אשר הוצתה שעות ספורות לאחר מכן. סבורני, כי עובדות אלה, אשר אינן מצויות במחלוקת, מהוות ראיות נסיבתיות משמעותיות ביותר, שבכוחן לקשור בין המערער לבין מעשה ההצתה. הבאתו של ג'ריקן מלא בחומר דליק ומסוכן לדירת מגורים בשעת לילה היא

מעשה שמעורר תהיות בפני עצמו. העובדה ששעות ספורות לאחר הבאתו של הג'ריקן אל תוך דירת המגורים, פרצה בדירה דליקה שמקורה בשפיכת חומר דליק מהג'ריקן בשני מוקדים שונים והצתתו – מעוררת חשדות כבדים.

34. בא כוח המערער טען בדיון בפנינו כי החומר הדליק בג'ריקן היה נפט ולא בנזין, זאת בניגוד לקביעתו של בית המשפט המחוזי אשר התבססה בין היתר על חוות דעתו של ראש היחידה לחקירת הצתות. כמו כן, ניסה בא כוח המערער לרמוז להימצאותו של כלי קיבול נוסף בדירה אשר הכיל חומר דליק ועשוי להוות את המקור לדליקה. לעניין זה ידועה ההלכה לפיה ערכאת הערעור לא תתערב בממצאי מהימנות ובממצאים עובדתיים שנקבעו על ידי הערכאה הדיונית, אשר שומעת את העדים ובוחרת את התשתית הראייתית כולה, והיא תעשה כן רק במקרים חריגים, כאשר קיימות נסיבות מיוחדות המצדיקות את התערבותה או כאשר הגרסה העובדתית שנתקבלה על ידי הערכאה הראשונה אינה מתקבלת על הדעת (ראו: ע"פ 9308/12 עיסא נ' מדינת ישראל, פסקה 63 (30.7.2015) (להלן: עניין עיסא); ע"פ 4519/11 שיחרזייב נ' מדינת ישראל, פסקה 18 (4.5.2015); ע"פ 2848/14 סיגר נ' מדינת ישראל, פסקה 26 (12.11.2014); ע"פ 1310/12 שוורצמן נ' מדינת ישראל, פסקה 28 (3.11.2014)). המקרה שלפנינו אינו מהווה חריג לכלל זה. בחנתי את ממצאי הערכאה הראשונה ואת טענות הצדדים לגופן ונחה דעתי כי עיקר הממצאים העובדתיים שאותם קבע בית המשפט המחוזי – וביניהם קביעותיו לגבי סוג החומר הדליק ומקורו – מבוססים על חומר ראיות, ואין מקום לשנות ממה שקבע.

35. טענה עובדתית חלופית נוספת בפני המערער היא כי הביא את ג'ריקן הבנזין אל הדירה במטרה להדביר מקקים בצנרת הביוב בביתו. אולם, לא רק שגרסה זו עומדת בסתירה לגרסאות קודמות שמסר המערער, כפי שיפורט להלן, אלא גם כאשר מעמידים אותה בפני עצמה – אינני סבור כי היא מתקבלת על הדעת. המערער לא הוכיח כי אכן הייתה בעיית הדברה בדירה אשר הצריכה טיפול. בנוסף, הוא לא הביא שמץ של ראיה לכך שנהוג להדביר חרקים באמצעות שפיכת בנזין לצנרת הביוב, וכן לא הציג ראיות כי עשה זאת אי-פעם בעבר. זאת ועוד, אילו אכן נועד הבנזין לצרכי הדברה – מדוע לא השתמש בו המערער מיד עם הגיעו לדירה, ובחר להותיר את החומר הדליק והמסוכן באמצע ביתו, בקרבתם של ילדיו הקטנים?

36. סבורני, כי משקל הראייה הנסיבתית של מילוי הג'ריקן בבנזין והבאתו לדירה מתעצם מאוד לנוכח שקריו של המערער בעניין זה, וניסיונותיו להרחיק את עצמו ממעשים אלו. לאורך חקירתו, המערער שינה את גרסאותיו ללא הרף, ולא חדל מלשקר

ולנסות לסלף את העובדות. הוא ניסה להסתיר עובדות שעלולות לקשור אותו למעשה ההצתה, והחליף את גרסתו בכל פעם שהחוקרים עימתו אותו עם ראיות אובייקטיביות המצויות בידם. כך, בתחילה, כאשר נשאל באופן כללי האם יש לו בבית סולר, נפט או בנזין, ענה המערער כי "אנחנו לא עושים בבית משהו עם נפט והכל על חשמל" (ת/8(1) מיום 11.6.2010, ש' 139-140). עם זאת, הוא ציין כי אשתו ביקשה ממנו להביא חומר הנקרא "קאז" שאינו סולר או בנזין בשביל "לשרוף את הג'וקים". המערער טען כי נתן לאשתו כסף לקנות את ה"קאז" אך אינו יודע אם רכשה אותו או לא והאם הוא נמצא בדירה (שם, ש' 140-150). בחקירתו השלישית של המערער הוצג בפניו סרט וידיאו שצולם במכולת ביום 10.6.2010, ובו הוא נראה אוחז בידו ג'ריקן צהוב. בשלב זה טען המערער כי הג'ריקן נועד למילוי ואגירה של מים:

"אשתי ביקשה ממני שאני אביא לה [את הג'ריקן] –
ג.ו.ג., כי הייתה לנו בעייה עם המים... ואשתי ביקשה
שאני אביא שתיים שלוש חביות שיהיה למים..."
(ת/8(3) מיום 16.6.2010, ש' 79-80).

בחקירתו החמישית, המערער עומת לראשונה עם סרטון המתעד אותו ממלא את הג'ריקן בסולר או בנזין בתחנת הדלק. או אז, המערער הכחיש כי הוא האדם אשר נראה בסרטון ממלא את הג'ריקן, וזאת על אף שלפני גביית ההודעה הודה שהוא אכן מזהה את עצמו בסרטון מבצע את המעשה האמור, כפי שעולה מחומר החקירה:

"ש. מה ראית בדיסק?
ת. אני ראיתי מכוניות ואנשים והיה מישהו עם גלון
חבית בצבע צהוב.
ש. תאר לי מה לבש אותו בחור?
ת. לא ראו את הבגדים שלו טוב.
ש. האם זיהית את עצמך בתצלום?
ת. לא ראיתי את עצמי.
ש. מה יש לך לומר על כך כי בעת שהראנו לך את הדיסק
בחדר אמרת זיהית [כך במקור - ג.ו.ג.] את עצמך בתחילה
ואמרת שזה אתה?
ת. הוא דומה לי ואני לא הסתכלתי על הדיסק טוב.
ש. מדוע הגעת לתחנת דלק עם הג'ריקן הצהוב?
ת. אני אין לי מה לומר לך ואני שומר על זכות השתיקה"
(ת/8(5) מיום 27.6.2010, ש' 27-39).

משלב זה ואילך שמר המערער על זכות השתיקה במהלך כל חקירתו. רק בתשובת המערער לאישומים נגדו הוא הודה כי נטל את הג'ריקן מהמכולת, מילא אותו בבנזין או נפט בתחנת הדלק ולקח אותו לדירה. עינינו הרואות כי המערער שיקר במצח

נחושה בחקירתו, והחליף את גרסאותיו ללא הרף כאשר הבין ששקריו נחשפו ונסתרו על ידי ראיות מוצקות העומדות נגדו.

37. סבורני, כי בצדק ייחס בית המשפט המחוזי משקל משמעותי לשקריו של המערער במסגרת מסקנתו המרשיעה. כידוע, הלכה היא כי ניתן לראות בשקרי הנאשם ראייה עצמאית המהווה חיזוק ואף סיוע לראיות התביעה כאשר מדובר בשקרים מהותיים היורדים לשורש העניין, ומשלא ניתן להם הסבר מספק (ע"פ 1645/08 פלוני נ' מדינת ישראל (3.9.2009)). זאת, בשל ההנחה היא כי שקרי נאשם נובעים מתחושת אשם וניסיון להתנתק ממעשה העבירה (ע"פ 814/81 אל שבאב נ' מדינת ישראל, פ"ד לו(2) 826, 832 (1982)). עם זאת, טעם נוסף לשקרי נאשם עלול להיות תחושות של מצוקה ובלבול (ע"פ 8002/99 בכר נ' מדינת ישראל, פ"ד נו(1) 135, 142 (2001)). מכאן הזהירות שיש לנקוט במתן המשקל הראייתי המתאים לשקרי נאשם. על מנת לסייע לבית המשפט להכריע בעניין זה, קבעה הפסיקה מספר מבחני עזר המסייעים לבחון מתי ניתן לראות בשקריו של נאשם ראייה מסייעת להוכחת אשמתו: כאשר מדובר בשקר בעניין מהותי; כאשר השקר מכוון לסיכול החקירה ולהטעיית בית המשפט; כאשר השקר ברור וחד משמעי; כאשר מדובר בפרט שהוכח כשקרי בעדות חיצונית עצמאית; וכאשר השקר בו חטא הנאשם עניינו בעבירה עליה נסב המשפט, ואינו נובע מעילה אחרת, שאינה רלבנטית לצורך בחינת האשמה (ע"פ 557/06 עלאק נ' מדינת ישראל, פסקה 28 ה' (11.4.2007)).

38. לאחר בחינת חומר הראיות, דעתי היא כי המקרה שלפנינו משתייך בבירור לאותם מקרים בהם שקריו של המערער מהווים סיוע לראיות התביעה בהיותם שקרים מהותיים היורדים לשורשו של עניין. שקריו של המערער נוגעים לעניין מהותי מאין כמוהו – הבאת החומר הדליק באמצעותו הוצתה הדליקה בדירה אל תוככי "זירת הפשע", שעות ספורות לפני ביצוע ההצתה. השקרים בענייננו הם ברורים וחד-משמעיים והמערער אף מודה כי כל גרסאותיו הקודמות בשקר יסודן. כמו כן, שקרי המערער הוכחו באמצעות ראיות חיצוניות, בדמות סרטוני הווידאו שצולמו במצלמות המכולת ותחנת הדלק. ודוק: השקרים בהם נתפס המערער קשורים בטבורם לעבירות עליהן נסוב משפטו ולמעשים המיוחסים לו.

39. המערער טוען, כאמור, כי שיקר במהלך החקירה משום שהיה שרוי במצב נפשי קשה משנודע לו על מות אשתו ועל פציעתם של ילדיו. אין בידי לקבל טענה זו. מעיון בחקירותיו של המערער, לרבות אלה שנערכו בסמוך לאירוע ההצתה עצמו, עולה כי המערער מסר גרסה מפורטת ומנומקת וגילה בקיאות וזיכרון מרשימים בנוגע לפרטים

קטנים כגדולים, עליהם נשאל. בדומה לבית המשפט המחוזי, אף אני התרשמתי כי המערער התנהל בקור רוח בחקירותיו, ובוודאי שאין המדובר "בשבר-כלי" אשר אינו יכול להבחין בין שקר לאמת. זאת ועוד, המערער לא פסק מלכזב גם בחקירות המאוחרות יותר, כמו למשל בחקירתו החמישית שנערכה למעלה משבועיים לאחר האירוע, ביום 27.6.2010.

40. אף אינני מקבל את טענת המערער כי מסר גרסה שקרית בשל חששו כי גרסתו לא תתקבל ולא יאמינו לדבריו. המערער עשה כל שלא ידו כדי לנתק את הזיקה בינו לבין הנוזל הדליק ששימש להצתת הבית. כאשר עומת עם הווידאו מהמכולת, ליהג שמדובר במיכל לאחסון מים, וכאשר הוטח בפניו הסרטון מתחנת הדלק, ענה בעזות מצח כי הוא אינו מזהה את דמותו של האדם אשר ממלא בנזין בג'ריקן צהוב. רק בתשובתו לכתב האישום, למעלה משלושה חודשים לאחר האירוע, הציג המערער את גרסתו הנוכחית לפיה ג'ריקן הבנזין נועד לצורכי הדברה. שקרים אלו ואחרים מעידים על תחושת אשם ועל ניסיונו של המערער להרחיק את עצמו ממעשה ההצתה. אשר על כן, סבורני כי הצטברות הראיות הכוללת את השגת הג'ריקן; מילוי בנזין; הבאתו לדירה; ומסירת גרסאות שקריות ביחס למעשים אלו, תומכת באופן משמעותי במסקנה המרשיעה לפיה המערער הוא זה שעומד מאחורי הצתת הדליקה.

שרידי בנזין על בגדיו ועל ידו של המערער

41. בית המשפט המחוזי קבע, כממצא עובדתי, כי המערער בא במגע ישיר עם נוזל הבנזין במהלך ההצתה עצמה. כעת טוען המערער כי יתכן ושאריות הבנזין שנמצאו על בגדיו הן תוצאה של מילוי הג'ריקן בבנזין בתחנת הדלק, מספר שעות לפני ההצתה. לגרסתו, הוא נעצר לאחר ההצתה עם אותם בגדים שלבש ערב קודם לכן, וייתכן כי נשפך עליהם בנזין במהלך מילוי הג'ריקן. אין בידי לקבל טענה זו. ראשית, מדובר בממצא עובדתי שנקבע על ידי בית המשפט המחוזי, וכאמור, נקודת המוצא היא שערכאת הערעור אינה נוטה להתערב בממצאים עובדתיים שנקבעו על ידי הערכאה הדיונית (וראו את האסמכתאות בפסקה 34 לעיל). זאת ועוד, עניין לנו בטענה עובדתית חדשה של המערער אשר לא נטענה בבית המשפט המחוזי, ולא ניתן לקבלה בשלב זה של ההליך המשפטי. המערער היה מחויב להעלות טענה זו ולהביאה לבירור בפני הערכאה הדיונית, אשר בחנה את הראיות והתרשמה באופן ישיר מעדותם של העדים המומחים הרלבנטיים לסוגיה זו. הלכה ידועה היא כי בית משפט זה אינו מהווה אכסניה משפטית לבירורן של טענות עובדתיות חדשות, וכערכאת ערעור תפקידו הוא להעביר תחת שבט ביקורתו את פסק הדין של הערכאה הדיונית (וראו למשל: ע"פ 431/08 גואברד נ' מדינת ישראל, פסקה 35 (13.4.2010)).

42. לאחר עיון בממצאים, נחה דעתי כי בצדק קבע בית המשפט המחוזי כי המערער בא במגע ישיר עם הבנוזין כבר במהלך ההצתה עצמה, ולא כתוצאה מחלקו בחילוף הילדים והמנוחה מהבית הבווער. כאמור, על בגדי המערער, על נעליו ועל ידו הימנית נמצאו סימנים של בנוזין (ראו: ת/2). העד המומחה מטעם התביעה, מר מילר, העיד כי ישנה סבירות גבוהה שממצאי הבנוזין על בגדיו של המערער ועל ידו הימנית נגרמו משפיכה ישירה של בנוזין עליהם. אמנם, המומחה העיד כי אינו יכול לשלול לחלוטין את האפשרות שאותם ממצאים נגרמו כתוצאה מסיועו של המערער בפניו בני משפחתו במהלך הדליקה. עם זאת, הוא העיד כי על בסיס מחקרים וניסיון מעבדתי, עולה כי בנסיבות בהם הובאו בגדי המערער לבדיקת המעבדה, הימצאותם של שרידי בנוזין על הבגדים, מצביעה על כך שנשפך עליהם החומר הדליק עצמו. ודוק: תמיכה נוספת לכך ששרידי הבנוזין אינם תוצאה של "פעולות החילוף", ניתן למצוא בהערכתו של העד המומחה כי ממצאי הבנוזין על ידו של המערער נובעים מכך שנשפכה על היד עצמה כמות משמעותית של חומר דליק (פרוטוקול הדיון מיום 26.5.2011, עמ' 59 ש' 8-5). על כל האמור, אינני מוצא מקום להתערב בקביעתו של בית המשפט המחוזי לפיה המערער בא במגע ישיר עם נוזל הבנוזין כבר במהלך ההצתה עצמה.

דלת הכניסה לדירה

43. בית המשפט המחוזי קבע, כממצא עובדתי, כי דלת הכניסה לדירה הייתה נעולה בשעה שהדליקה השתוללה בדירה, ונפתחה רק לאחר שהחלו פעולות החילוף וההצלה. מכך הסיק בית המשפט המחוזי כי ההצתה התבצעה על ידי אדם בעל גישה חופשית לדירה אשר נעל אותה לאחר ההצתה, ולא על ידי אדם זר שהתפרץ לתוך הדירה. המערער טוען, כאמור, כי לא הוכח ברמת הוודאות הנדרשת שדלת הכניסה אכן הייתה נעולה בשעת הדליקה, וכי הראיות בעניין זה אינן חד-משמעיות. טענה זו דינה להידחות, שכן אף היא מכוונת נגד ממצא עובדתי שקבע בית המשפט המחוזי, ואינני סבור כי קביעתו היא בלתי מתקבלת על הדעת או כי ישנן נסיבות מיוחדות המצדיקות את התערבותנו. אף לאחר שבחנתי את טענת המערער לגופה, נחה דעתי כי לא נפלה שגגה בקביעתה של הערכאה הדיונית. קביעתה זו נסמכה הן על עדותו המפורשת של אחד מאחיו של המערער אשר נכח במקום בעת הדליקה (פרוטוקול הדיון מיום 2.3.2011, עמ' 26 ש' 4-1) והן על עדותו של המערער עצמו (פרוטוקול הדיון מיום 7.12.2011, עמ' 175 ש' 8-4), לפיהן דלת הכניסה לבית הייתה נעולה בעת השריפה.

44. אינני מוצא מקום להתערב גם במסקנתו של בית המשפט המחוזי לפיה ניתן ללמוד כי מצית הדליקה הוא בעל גישה חופשית לדירה, המחזיק גם במפתח אליה, מכך

שדלת הכניסה לדירה הייתה נעולה בעת ההצתה. מסקנה זו מתחייבת מכך שגם דלת המרפסת המובילה אל הבית הייתה נעולה בשעת הדליקה ולא נמצאו סימני פריצה לדירה. למסקנה זו חשיבות רבה משום שהיא מצמצמת באופן משמעותי את מעגל החשודים האפשריים בהצתה, ופוסלת באופן כמעט מוחלט את האפשרות שאין מדובר באחד מבני הבית. יצוין, כי כל עוד עמד המערער על התזה החלופית לפיה "שחום העור" הוא זה שהצית את הדירה, נודעה למסקנה זו חשיבות יתירה, שכן בכוחה לסייע בהפרכת תזה זו, לפיה אדם זר הוא שפרץ לבית והצית אותו. עם זאת, בכל הנוגע לתזה שהציג המערער לפיה המנוחה היא זו שהציתה את הדירה (להלן: תזת ההתאבדות), אשר תידון בהרחבה במסגרת השלב השלישי – ישנה משמעות פחותה לממצא העובדתי לפיו דלת הדירה הייתה נעולה.

יציאת המערער מהדירה ומטרתה

45. ראייה נסיבתית נוספת הנזקפת לחובתו של המערער היא העובדה כי הדליקה פרצה דווקא בחלון הזמנים הקצר שבו עזב את הדירה בשעת בוקר מוקדמת. דומני, כי משקלה של ראייה זו כשלעצמה לא היה כה משמעותי אילו הצליח המערער לספק הסבר מניח את הדעת לסיבה בגינה עזב את הבית לזמן קצוב של כשלושים דקות בשעה שאינה שגרתית. אולם, תחת זאת המערער מסר גרסה שקרית לחלוטין בנוגע לסיבת יציאתו מהבית, ולאחר שעומת עם ראיות הסותרות את סיפורו, מסר את גרסתו הנוכחית – לפיה יצא לקנות כעכים בדוכן בייגלה – שנמצאה אף היא בלתי מהימנה על ידי בית המשפט המחוזי. על יסוד הראיות שהובאו בפניו קבע בית המשפט המחוזי, כי המערער יצא מהבית מיד לאחר שהצית את הדליקה ורק לאחר שנוכח כי מזימתו צלחה והבית עולה בלהבות, חזר למקום כדי להשתתף בפעולות החילוץ ולהרחיק עצמו מחדש.

46. אינני מוצא מקום להתערב בקביעה זו של בית המשפט המחוזי וסבורני כי היא אכן המסקנה המתחייבת העולה מחומר הראיות. בשלוש חקירות הראשונות של המערער בימים 11.6.2010, 15.6.2010 ו-16.6.2010 הוא מסר גרסאות מפורטות בעלות הבדלים קטנים זו מזו. בכל החקירות הללו חזר המערער על טענתו כי יצא מביתו בסביבות 5:30 והלך לרכוש מצרכים במכולת, תוך שמסר פרטים רבים, וביניהם המצרכים שרכש; השטר בו שילם; סכום העודף שקיבל; מספר השקיות שסחב לביתו; ומראהו של המוכר במכולת. דא עקא, לאחר שחזר המערער על גרסתו בחקירה השלישית, הטיחו החוקרים בפניו כי המוכר היחיד במכולת באותו הבוקר מסר כי לא הבחין בו כלל במהלך אותו יום. אף על פי כן, המערער המשיך לדבוק בגרסתו במהלך חקירה זו (ת/8(3) מיום 16.6.2010 ש' 65-67). רק בהודעה שנגבתה מהמערער ביום

20.6.2010 הוא שינה את גרסתו וטען כי בבוקר יום האירוע הגיע לכניסה למכולת אך לא נכנס אליה, הלך לדוכן בייגלה, קנה כעכים וחזר לכיוון הדירה.

47. השתלשלות עניינים זו מצביעה פעם נוספת על חוסר אמינותו של המערער אשר אינו בוחל בשקרים וממציא גרסאות מפורטות ומפותלות, הכל במטרה להרחיקו ממעשה ההצתה ולנתק את זיקתו אליה. בהתאם למבחני העזר אשר נקבעו בפסיקה לסיווג משקלם הראייתי של שקרי הנאשם, עליהם עמדתי בפסקה 37 לעיל, סבורני, כי גרסת האליבי השקרית של המערער לפיה הלך לקנות מצרכים במכולת, מהווה אף היא ראייה מסייעת בעלת משקל ממשי להוכחת אשמתו בביצוע ההצתה (ראו: ע"פ 5034/13 דזלילוב נ' מדינת ישראל, פסקה 22 (17.9.2014); ע"פ 8005/04 אברוטין נ' מדינת ישראל, פסקה 36 (29.3.2007)). כך, אין עוררין כי מדובר בשקר בעניין מהותי; המכוון לסיכול החקירה ולהטעיית בית המשפט; והוא ברור וחד משמעי. המערער הודה כי שיקר רק לאחר שהובהר לו כי גרסתו נסתרה בידי המוכר במכולת והתבהר לו כי היא אינה יכולה לעמוד עוד. גם הסבריו השונים של המערער לדבר השקר, לפיהם היה מבולבל וחולה; נתקל לראשונה בחייו בחקירה משטרתית; ונזכר רק בדיעבד כי לא נכנס למכולת, אינם מתקבלים על הדעת ומהווים המשך ישיר למסכת השקרים שגולל בחקירותיו ובעדותו.

48. אם כן, עניין לנו בגרסה כבושה, אשר באה לעולם רק בעקבות הפרכתה של טענת האליבי הראשונה של המערער. גרסה כוזבת זו תפורה בתפרים גסים והמערער אף לא הצליח להצביע על מיקומו של דוכן הבייגלה ולהוכיח את עצם קיומו. יתרה מכך, המערער טען כי חזר לדירתו עם שלושה כעכים מדוכן הבייגלה, אולם מעדותו של אחיו עולה כי הגיע חזרה לדירה בידיים ריקות. זאת ועוד, המערער טען בחקירתו כי לא נכנס למכולת מכיוון שמיהר לעבודתו (ת/8(4) מיום 20.6.2010, ש' 32-33), אולם הדבר עומד בסתירה לדבריו אשר לפיהם דוכן הבייגלה נמצא במרחק רב יותר מהמכולת, וכן עומד בסתירה לטענתו כי הלך לדוכן הבייגלה משום שיתר החנויות היו סגורות (פרוטוקול הדיון מיום 7.12.2011, עמ' 177 ש' 20-26). על כל האמור, מסקנתו של בית המשפט המחוזי – לפיה "גרסת דוכן הבייגלה" של המערער מופרכת ושקרית אף היא – מקובלת עליי ואינני מוצא מקום להתערב בה.

השלב השני - הסקת המסקנה המפלילה

49. לאחר שהפכתי ובחנתי את כל אחת מהראיות הנסיבתיות בפני עצמה, הגעתי לכלל מסקנה כי מסכת הראיות כולה מובילה למסקנה חד-משמעית כי המערער הוא זה שהצית את הדירה בבוקר יום 11.6.2010. הראיות השונות משתלבות ומשלימות זו את

זו לכדי תמונה קוהרנטית ועקבית אשר אינה מותירה מקום לספק. המערער השיג ביום 10.6.2010 ג'ריקן ריק ונטל אותו לתחנת דלק הקרובה לביתו, שם מילא אותו בחומר דליק מסוג בנזין. לאחר מכן, הביא המערער את הג'ריקן לדירתו, שעות ספורות לפני אירוע ההצתה. לנוכח ניסיונותיו של המערער להרחיק עצמו מכל זיקה לג'ריקן ולמילוי הבנזין, לא ניתן לקבל את גרסתו הנוכחית לפיה הג'ריקן הובא לדירה למטרות ניקיון והדברה. אף ניסיון החיים והשכל הישר אינם מתיישבים עם גרסה זו. אלא, המסקנה המתבקשת היא כי בסביבות השעה 5:30 בבוקר שפך המערער בנזין מהג'ריקן בשני מוקדים בדירתו, הצית אותם ויצא מהדירה. כעבור דקות ארוכות, לאחר שהבית התלקח והמנוחה והילדים נכוו ונפצעו קשות, שב המערער לדירה והשתתף בפעולות החילוץ. הדברים נלמדים משאריות הבנזין שנמצאו על ידו של המערער ועל בגדיו, כמו גם מהיעדר סימני פריצה לדירה, המעידים על כך שההצתה בוצעה בידי אדם בעל גישה חופשית המחזיק במפתח לדירה. גם היעדרותו של המערער מהדירה בשעת בוקר מוקדמת מאוד – בדיוק בחלון הזמנים הקצר מאוד בו הוצתה הדליקה – מבססת ומעגנת את המסקנה המפלילה. המערער חזר בו מגרסת האליבי שמסר תחילה, בנוגע לרכישת המצרכים במכולת, לאחר שגרסה זו נסתרה בידי עדויות מפורשות. גרסתו הנוכחית, לפיה הלך לרכוש כעכים בדוכן בייגלה, היא גרסה כבושה אשר יש לדחותה מכל וכל שכן היא מגלה סתירות מהותיות, ונולדה רק לאחר שהמערער הבין כי גרסתו הקודמת אינה יכולה עוד לעמוד. כמו כן, סבורני כי שקריו המוכחים של המערער בנקודות מהותיות הקשורות לעדותו, כמפורט לעיל, מסייעים לבסס ולהוכיח מעבר לספק סביר את אשמתו במעשים המיוחסים לו.

50. לא למותר לציין, כי המשיבה אינה חולקת על כך שלא ניתן להצביע על מניע שהיה למערער להצית את ביתו על אשתו וילדיו. כידוע, המניע איננו חלק מיסודות עבירת הרצח וקיומו או העדרו אינו מעלה ואינו מוריד לעניין האחריות הפלילית בגינה (ע"פ 2286/14 גייבדנוב נ' מדינת ישראל, פסקה 30 (23.11.2015) (להלן: עניין גייבדנוב); עניין עיטא, פסקה 34; ע"פ 869/81 שניר נ' מדינת ישראל, פ"ד לח(4) 169, 233 (1984)). אמנם, הלכה היא כי במקרים בהם מתבססת התשתית הראייתית על ראיות נסיבתיות בלבד, עשוי היעדרו של מניע נראה-לעין לעורר ספק באשמתו של נאשם (ע"פ 563/79 האדי נ' מדינת ישראל, פ"ד לד(2) 608, 614 (1980)). אולם, עוד נקבע כי כל מקרה ייבחן לפי נסיבותיו ובמקרים בהם יתר הראיות הנסיבתיות הן מוצקות, אין בהעדר המניע כדי לערערן (עניין מירופולסקי, פסקה 16; ע"פ 1688/99 הוכברג נ' מדינת ישראל, פ"ד נו(4) 356, 379 (2002)). סבורני כי במקרה שלפנינו, לנוכח קיומן של ראיות נסיבתיות מוצקות כאמור, אין בהיעדרו של מניע מובהק וגלוי כדי לעורר ספק סביר בנוגע לאשמתו של המערער.

השלב השלישי - בחינת התזה החלופית של המערער

51. המערער, כאמור, הציג את תזת ההתאבדות כתזה חלופית, לפיה המנוחה היא זו אשר שפכה את הבנזין בשני מוקדים בדירה, הציתה אותו ובכך גרמה למותה ולפציעתם של חמשת ילדיה. כזכור, אין די בהעלאת הסבר חלופי תיאורטי ודחוק, שאין לו אחיזה ממשית בחומר הראיות, ועל הנאשם להצביע על תרחיש חלופי מבוסס וסביר דיו. בענייננו, סבורני, כי תזת ההתאבדות שהציע המערער נעדרת כל עיגון בחומר הראיות, ולפיכך אין בה כדי לעורר ספק סביר בדבר אשמתו. תזה זו לא הועלתה במהלך חקירותיו של המערער והיא הועלתה לראשונה על ידי בא-כוחו בעת חקירתם הנגדית של חלק מעדי התביעה (ראו למשל פרוטוקול הדיון מיום 26.5.2011, עמ' 34 ש' 26; פרוטוקול הדיון מיום 29.5.2011, עמ' 78 ש' 16-17). סבורני, כי גם העובדה שתזת ההתאבדות הועלתה בשלב מתקדם יחסית בהליך המשפטי מפחיתה את המשקל שיש לייחס לה (ראו למשל: ע"פ 8191/08 גבארה נ' מדינת ישראל, פסקה 16 (24.5.2010)).

52. זאת ועוד, דומני, כי יש לייחס משקל בלתי מבוטל גם לכך שתזת ההתאבדות הועלתה על ידי בא-כוחו של המערער ולא נטענה בשום שלב על ידי המערער עצמו. בתור בעלה של המנוחה הכיר אותה המערער לפני ולפנים, ואילו היו סימנים מקדימים לנטיות אובדניות מצדה היה ודאי יודע להעיד על כך טוב יותר מכל אדם אחר. דא עקא, המערער לא טען לכך לא בחקירתו ואף לא בעדותו בבית המשפט. כמו כן, לא הובא בדל של ראיה לקיומם של קשיים נפשיים – דוגמת דיכאון – אשר חוותה המנוחה. ודוק: המערער אף העיד כי בינו לבין המנוחה שררו יחסים תקינים ונורמטיביים, עובדה המחלישה אף היא את הטענה כי המנוחה החליטה לשלוח יד בנפשה ולהמית את חמשת ילדיה והעובר אותו נשאה ברחמה. תזת ההתאבדות אף אינה מתיישבת עם זעקותיה של המנוחה לעזרה ולהצלה בשעה שהדליקה השתוללה בדירה.

53. המערער מנסה לחזק את תזת ההתאבדות באמצעות הפנייה לחתך שנמצא על אמת ידה של המנוחה ולסכין שנמצאה בחדר השינה. העלאתן של עובדות אלה בהליך הנוכחי אינה יכולה לסייע למערער. המערער לא העלה בבית המשפט המחוזי כל טענה ביחס למשמעותם של החתך או של הסכין, והוא אף לא ביקש לחקור את עורך חוות הדעת הפתולוגית המתייחסת לחתך (ת/3). הלכה היא כי ערכאת הערעור לא נועדה לשמש "מקצה שיפורים" ביחס לערכאה הדיונית וכי עליה להימנע מהרחבת גדר המחלוקת העובדתית בין הצדדים ופתיחת הדיון מחדש (ע"פ 2592/11 חסנין נ' מדינת ישראל (28.12.2011); ע"פ 7033/04 יאיר נ' מדינת ישראל, פסקה 17 (11.9.2006)).

ככל שבא-כוח המערער ביקש לטעון כי יש לבחון את המשמעות של החתך באמת ידה של המנוחה, הרי שהיה עליו להעלות אפשרות זו לפני הערכאה הדיונית, בפרט כאשר לא הייתה כל מניעה לעשות זאת בשעתו (ע"פ 9536/11 טרור נ' מדינת ישראל, פסקה 50 (16.9.2014) (להלן: עניין טרור)).

54. תזת ההתאבדות שהציג המערער נשענת כולה על כך שהמצאים הפורנזים בזירה, כמו גם תוצאות נתיחה גופת המנוחה, אינם מאפשרים לשלול את האפשרות שהמנוחה הציתה את עצמה. עם זאת, אין די בכך כדי לשמש בסיס ראייתי כלשהו התומך בתזת ההתאבדות או כדי להקים ספק סביר בדבר זהותו של מצית הדליקה. אני מוצא כי התרחיש לפיו המנוחה נטלה את ג'ריקן הבנוזין שהביא המערער מספר שעות קודם לכן; המתינה לשעת כושר בה ייצא המערער מהבית; נעלה את הדלת מבפנים; שפכה בנוזין בכניסה לדירה בסמוך לחדר בו ישנו ארבעה מילדיה והציתה אותו; שפכה בנוזין בחדר השינה והציתה אותו; והסתגרה בחדר עם ילדה העולל בעודה בהיריון מתקדם – הוא מופרך בעליל ובלתי מתקבל על הדעת, עד כי אין לתת לו כל משקל, וברי כי אין בו כדי להקים ספק סביר.

הבקשה להוספת ראייה

55. לא מצאתי הצדקה להיעתר לבקשתו של המערער לצירופן של ראיות חדשות בדמות שתי חוות דעת מטעמו – האחת מתחום הרפואה-המשפטית מאת ד"ר פורמן (להלן: חוות הדעת הרפואית-משפטית), ואילו השנייה מתחום הפסיכולוגיה מאת ד"ר שני וגב' גרינברג-כגן (להלן: חוות הדעת הפסיכולוגית). כידוע, הגשת ראיות במסגרת ערעור הינה חריג לכלל הקובע כי הראיות יובאו בפני הערכאה הדיונית. אכן, סעיף 211 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 מאפשר לבית המשפט בערעור לגבות ראיות אם הוא סבור שהדבר דרוש לצורך עשיית צדק. אולם, כלל נקוט בפסיקה בכל הנוגע להתרת קבלתן של ראיות נוספות, הוא כי יש להתחשב בשלושה שיקולים עיקריים: ראשית, יכולתו של המבקש להגיש את הראיות הנוספות במהלך הדיון בערכאה הקודמת; שנית, האינטרס בדבר סופיות הדיון; ושלישית, האם יש בראיות החדשות, אם יתקבלו, לשנות את התוצאה אליה הגיעה הערכאה הקודמת (ראו למשל: ע"פ 1074/14 מישיב נ' מדינת ישראל, פסקה 26 (8.2.2015); ע"פ 1742/91 פופר נ' מדינת ישראל, פ"ד נא(5) 289, 295 (1997)).

56. בענייננו, המערער לא סיפק כל הסבר לאי-הגשתן של שתי חוות הדעת לבית המשפט המחוזי, ודומה כי הדבר נובע מהעדרו של טעם משכנע כלשהו למחדל זה. נראה כי ניתן היה בנקל לערוך ולהציג את חוות הדעת האמורות בפני הערכאה הדיונית,

ואין כל טעם או הצדקה המניחים את הדעת להגשתן רק בשלב הערעור, בניגוד לעקרון סופיות הדיון. בנסיבות אלה, בהן שני השיקולים הראשונים אינם מתקיימים, המערער משליך את יהבו בעיקר על השיקול השלישי. אולם, אינני סבור כי אם תתקבלנה הראיות, יהיה בכוחן להועיל למערער, ובוודאי שלא יהיה בכוחן לשנות את התוצאה אליה הגיע בית המשפט המחוזי. מחוות הדעת הרפואית-משפטית עולות שתי קביעות מרכזיות: הקביעה הראשונה היא כי אין דרך להכריע האם המנוחה מתה כתוצאה מהצתה על ידי אחר או כתוצאה מהצתה עצמית; והקביעה השנייה היא כי אין דרך להכריע על סמך הנתונים הקיימים בגיליון השחרור הרפואי של המערער מבית החולים האם הוא אכן היה בדירה בעת ההצתה. אלא מאי, בבית המשפט המחוזי כבר היה מוסכם על הצדדים כי לא ניתן ללמוד על זהות המצית מהמצאים הפורנזיים, והמסקנה המפלילה בענייננו ממילא מתבססת על הראיות הנסיבתיות אשר תוארו בפירוט לעיל. משכך, אין בכוחן של הקביעות האמורות בחוות הדעת הרפואית-משפטית כדי לשלול את הימצאותו של המערער בדירה בעת ההצתה, ועל כן, גם אם היינו מאפשרים את הוספתה של חוות הדעת – לא היה ביכולתה להשפיע על המסד הראייתי שהונח בפנינו.

57. כך גם צירופה של חוות הדעת הפסיכולוגית אינו יכול לסייע להגנתו של המערער. חוות דעת זו קובעת כי לא נמצאה אצל המערער פתולוגיה נפשית או אישיותית, וכי לא נמצאו עדויות לניהול כעסים לא תקין או קשיים שיכלו לעורר תגובה אלימה. אף אם נאמץ את התרשמותם של עורכי חוות הדעת, אין בכוחה כדי ללמדנו כי המערער אינו מסוגל לבצע פעולה אלימה אלא לכל היותר כי הוא אינו נוטה להתנהגות מסוג זה. עוד יצוין כי, חוות הדעת מבוססת על מבדקים שנערכו למערער מספר שנים לאחר האירוע, ומשכך גם מטעם זה מידת הרלבנטיות שלה להוכחת חפותו של המערער מוטלת בספק. אשר על כן, אין בידי לקבל את הבקשה להוספת ראייה.

מחדלי חקירה

58. המערער טוען, כאמור, כי חקירת אירוע ההצתה הייתה רצופה בפגמים קשים ומחדלי חקירה אשר הובילו להצגת תמונה מעוותת של המציאות. הלכה ידועה היא כי טענה בדבר מחדלי חקירה תיבחן על-פי נסיבות המקרה הקונקרטי תחת השאלה האם קופחה הגנתו של נאשם באופן שהקשה עליו להתמודד עם חומר הראיות נגדו (ראו למשל: עניין גייבדנוב, פסקה 35; ע"פ 8754/13 סעדה נ' מדינת ישראל, פסקה 36 (15.1.2015); ע"פ 6679/04 סטקלר נ' מדינת ישראל, פסקה 35 (11.5.2006)). ככל שהיעדר ראייה נובע ממחדל חקירה המיוחס לתביעה, ראייה שיכלה לסייע לנאשם לבסס טענה לספק סביר, הרי שמשקלו של מחדל החקירה יגדל (ע"פ 557/06 עלאק נ' מדינת

ישראל, פסקה 29 (11.4.2007)). כלומר, לא די בקיומו של מחדל חקירה כדי לבסס ספק סביר, אלא נדרש כי יהא זה מחדל מהותי היורד לשורש העניין (ע"פ 6040/05 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (9.8.2006)).

59. יצוין כבר עתה, כי רבות מטענותיו של המערער בעניין זה, ובהן טענותיו ביחס לתיעוד של חקירותיו; לאזהרתו בתחילת החקירה; לעריכת יומן חקירה כנדרש; להעדר בדיקת טביעות אצבעות על סכין שנמצאה בזירה; ולתיעוד שיחותיו עם המדובב, לא נידונו ואף לא נטענו בפני הערכאה הדיונית. יתר על כן, הודעותיו של המערער הוגשו לבית המשפט המחוזי בהסכמתו, תוך ויתורו על חקירת גובי ההודעות. סבורני, כי אין מקום לברר טענות אלה לראשונה בפני ערכאת הערעור, וממילא לא התרשמתי כי בכוחן לשנות דבר מהכרעתו של בית המשפט המחוזי (ע"פ 9314/10 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (30.4.2013); עניין סרור, פסקה 50). לעומת זאת, יתר טענותיו של המערער בנוגע למחדלים שנפלו בחקירה הועלו בבית המשפט המחוזי – ונדחו על ידו. כך, המערער טוען כי לא נערכה בדיקה פורנזית לבגדיה של המנוחה; לא נלקחו טביעות אצבעות מג'ריקן הבנוזין שנמצא בדירה; ולא נבדקה לעומקה אמרה המיוחסת למ.ג, בנם של המערער והמנוחה, לפיה במהלך השריפה המנוחה אמרה לילד לדבר עם המערער וללחוץ על כפתור בטלפון.

60. לאחר שעיינתי בכתבי הטענות ובפסק דינו של בית המשפט המחוזי, הגעתי לכלל מסקנה כי לא נפלו בחקירה פגמים מהותיים העשויים לסייע למערער לעורר ספק סביר. בית המשפט המחוזי דן בפירוט בכל אחת מטענותיו של המערער בעניין זה וביאר מדוע הן אינן יכולות להועיל למערער. אינני סבור כי היה בבדיקת שאריות בנוזין על בגדי המנוחה כדי להעלות או להוריד מהמסכת הראייתית המבססת את אשמתו של המערער, וזאת בין אם נשפך בנוזין רק בשני מוקדי ההצתה ובין אם נשפך בנוזין גם על המנוחה. הדברים האמורים נכונים גם ביחס לאי-נטילת טביעות אצבעות מג'ריקן הבנוזין. אפילו אם נניח לטובת המערער כי בבדיקה זו היו נמצאות טביעות אצבעות של המנוחה על גבי הג'ריקן, אין בכך חיזוק של ממש לתזת ההתאבדות שהעלה המערער. האחרון טען בעצמו, בתשובתו לכתב האישום, כי לאחר שהביא את הג'ריקן לדירה, המנוחה שמה אותו במטבח, ועל כן אך טבעי כי גם טביעות אצבעותיה יימצאו עליו.

61. לא מצאתי ממש גם בטענתו של המערער בנוגע לאי-העמקת חקירתם של הילדים ושל הילד מ.ג. בפרט. הילדים נחקרו על ידי חוקר הילדים בין פעמיים לשלוש פעמים. עם זאת, חוקר הילדים התקשה להעריך את מהימנותם, והעיד כי הם סתרו זה את זה בחקירותיהם ואף סתרו את עצמם בין חקירה אחת למשנתה. יתרה מכך, ככל

שחקירתם של הילדים הייתה מתקיימת במועדים המרוחקים יותר מאירוע ההצתה, היכולת לבסס ממצאים עובדתיים על בסיס אמרותיהם, הייתה קטנה אף יותר. ודוק: מ.ג. אשר היה בן 7 במהלך חקירותיו, טען בחקירה מוקדמת כי התקשר למערער בזמן השריפה לבקשת המנוחה (ת/41), אולם בחקירתו האחרונה הוא התעקש כי אביו היה בכלל בבית בעת הדליקה (ת/44ב). כך גם בחקירותיה השונות של נ.מ. התגלו סתירות והבדלי גרסאות, בין היתר בנוגע למקום הימצאו של ג'ריקן הבנזין בתוך הבית (ת/40 ו-ת/43א)). על כל האמור, אינני סבור כי נפל פגם מהותי בהיקף חקירות הילדים, ומקובלת עליי מסקנתו של בית המשפט המחוזי כי לא ניתן לבסס ממצאים עובדתיים על סמך חקירות אלה.

107 דבר

62. על יסוד כל האמור לעיל, נחה דעתי כי אין מקום להתערב בקביעתו של בית המשפט המחוזי לפיה המערער הוא זה ששפך את הבנזין בשני מוקדים בדירה, הצית אותו ובכך גרם בכוונה למותה של המנוחה שהייתה בהריון, ולפציעתם של חמשת ילדיו מתוך כוונה לגרום למותם. מסקנה זו נובעת ממכלול הנסיבות הראייתיות המתעצמות לנוכח שקריו הגלויים של המערער בסוגיות מפתח בגרסתו. אף התזה החלופית שהציע המערער אינה יכולה להקים ספק סביר בדבר אשמתו, אשר הוכחה כדבעי בחומר הראיות. כמו כן, סבורני, כאמור, כי יש לדחות את טענותיו של המערער ביחס למחדלי החקירה, שכן הם אינם בגדר מחדלים מהותיים המקפחים את הגנתו.

63. משמקובלת עליי קביעת בית המשפט המחוזי כי המערער הוא זה שעומד מאחורי הצתת הדירה, אינני מוצא מקום להרחיב בנוגע להתקיימותם של יתר יסודות עבירת הרצח, עבירת הניסיון לרצח ועבירת ההצתה. מטבע הדברים, המערער אף לא העלה כל טענה ערעורית ביחס לקביעותו של בית המשפט המחוזי לעניין התקיימות יסודות העבירה, ומיקד את הערעור כולו בסוגיית הוכחת זהותו של המצית. לפיכך, נחה דעתי כי מעשי המערער ממלאים אחר כל יסודות העבירות בהן הורשע בבית המשפט המחוזי, מאותם הנימוקים שנזכרו בפסק דינו. המערער אינו מעלה בערעורו כל טענה קונקרטית ביחס לחומרת העונש, ומכל מקום אינני מוצא כי מדובר במקרה חריג המצדיק את התערבותה של ערכאת הערעור (ע"פ 4770/14 אגייב נ' מדינת ישראל, פסקה 59 (5.11.2015)), ומשכך דין הערעור גם על גזר הדין להידחות.

64. על כל האמור, אני מוצא כי צדק בית המשפט המחוזי כאשר הרשיע את המערער בעבירות של רצח; ניסיון לרצח; והצתה, והטיל עליו את העונש האמור בפסקה 1 לעיל, ואני מציע לחבריי לדחות את הערעור.

ש ו פ ט

השופט א' שהם :

אני מסכים

ש ו פ ט

השופטת ע' ברון :

אני מסכימה.

ש ו פ ט ת

לפיכך הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט ס' גובראן.

ניתן היום, כ"ב בשבט התשע"ו (1.2.2016).

ש ו פ ט ת

ש ו פ ט

ש ו פ ט